

Sygn. akt I C 1599/18 upr

PROTOKÓŁ

Na rozprawie dnia 22 października 2018 r.

Pełnomocnik powoda nie stawił się - o terminie zawiadomiony prawidłowo.

Pozwana nie stawiła się pomimo należytego zawiadomienia jej o terminie rozprawy, nie złożyła żadnych wyjaśnień – ani nie żądała przeprowadzenia rozprawy pod jej nieobecność.

Przewodniczący ogłosił wyrok zaoczny.

Przewodniczący: Protokolant:

WYROK ZAOCZNY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2018r.

Sąd Rejonowy w Łomży I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Marta Małgorzata Sulkowska

Protokolant: Magdalena Sokalska

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2018 r. w Łomży na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z/s w B.

przeciwko I. C.

o zapłatę kwoty 6.597,84 zł

I. zasądza od pozwanej I. C. na rzecz powoda (...) S.A. z/s w B. kwotę 1.333,84 zł (jeden tysiąc trzysta trzydzieści trzy złote osiemdziesiąt cztery grosze) z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie liczonych od dnia 24 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanej I. C. na rzecz powoda (...) S.A. z/s w B. kwotę 413,40 zł (czteryście trzynaście złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. wyrokowi w pkt I i III nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 1599/18 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od I. C. kwoty 6.597,84 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 24 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty. Powód wskazywał, iż pozwana zobowiązała się poprzez podpisanie weksla z dnia 13 grudnia 2016 r. do zapłaty w dniu

23 czerwca 2018 r. kwoty wskazanej w wekslu w wysokości

6.597,84 zł. Powód wezwał pozwaną do wykupu weksla w dniu

3 czerwca 2018 r. Zdaniem strony powodowej pozwana podpisując własnoręcznie kalendarz spłat rat znała doskonale wysokość zobowiązania i termin spłaty. Powód przed wniesieniem powództwa próbował polubownie załatwić spór – bezskutecznie.

Pozwana nie stawiała się na wyznaczone posiedzenia sądowe oraz nie zajęła stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje :

(...) S.A. w B. (pożyczkodawca) udzielił pozwanej I. C. (pożyczkobiorca) pożyczki pieniężnej w kwocie 5.000 zł płatnej w 36 ratach na podstawie umowy z dnia 13 grudnia 2016 r. Taka kwota została przekazana pożyczkobiorcy. Całkowita kwota do zapłaty została w umowie oznaczona na kwotę 10.764 zł. Na kwotę tą składały się następujące składniki: kwota pożyczki (5.000 zł), opłata przygotowawcza (129 zł), wynagrodzenie umowne za „Twój pakiet” (900 zł), wynagrodzenie prowizyjne (3939 zł). Wysokość miesięcznej raty wynosiła 299 zł. Łączny koszt pożyczki wynosił 5.764 zł, a całkowita kwota do spłaty wynosiła 10.764 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 77,71 % (k. 24-29). „Twój pakiet” będący składnikiem umowy pożyczki umożliwiał odroczenie raty, obniżenie spłacanej raty, przyspieszenie wypłaty oraz przewidywał pakiet powiadomień klienta, a także inne podobne "udogodnienia" (k. 28).

Na marginesie należy wskazać, że w umowie (część C.1.3) wskazano, że część kwoty pożyczki przekazana zostanie pozwanej (3570,53 zł, a część na spłatę poprzedniej pożyczki (1429,27 zł)

W dniu 24 maja 2018 r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Powód w treści pisma poinformował o wystawieniu weksła in blanco na podstawie postanowień umowy, opiewającego na kwotę 6.597,84 zł. Powód wskazał, że w skład powyższej sumy pieniężnej wchodzi kwota niespłaconej pożyczki w wysokości 6.571 zł oraz odsetki umowne z tytułu braku spłaty rat w terminie w wysokości 26,84 zł (k. 6).

Następnie został wypełniony weksel „nie na zlecenie”, który został podpisany przez pozwaną w dniu 13 grudnia 2016 r. Jako kwotę do zapłaty wskazano 6.597,84 zł płatną na rzecz powoda do dnia 23 czerwca 2018 r. (k. 13).

Weksel został wypełniony na podstawie deklaracji wekslowej podpisanej przez pozwaną (k. 30). W deklaracji wekslowej pożyczkobiorca upoważnił (...) w B. do wpisania domicyliatu i wypełnieniu weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu w związku z udzieloną przez pożyczkodawcę pożyczką. Weksel mógł być wypełniony w sytuacji niezapłacenia w terminach określonych w umowie rat pożyczki przekraczających 30 dni.

Pozwana wpłaciła na poczet spłaty udzielonej pożyczki kwotę 4.193 zł (karta klienta k. 33).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach procesu (art. 3 § 1 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc).

Pozwana nie zajęła żadnego stanowiska w sprawie, nie zgłaszając pisemnych wyjaśnień oraz nie stawiając się na wyznaczone posiedzenie sądowe. Powyższe okoliczności przemawiały za wydaniem wyroku zaocznego w myśl art. 339 § 1 kc.

Mimo że regułą jest, że w przypadku wydania wyroku zaocznego przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych, doręczonych pozwanemu przed

rozprawa, to sąd ma możliwość odstąpienia od powyższej reguły w sytuacji, gdy budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia przepisów prawa zgodnie z dyspozycją art. 339 § 2 kpc.

Warto w tym miejscu wskazać na jeden z **najnowszych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 września 2018 r. (C-176/17) dotyczący zresztą sprawy, w której stroną powodową była spółka (...)**, gdzie wyjaśniono,

że "Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym takim jak te będące przedmiotem postępowania głównego, pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na **weksłu własnym**, który stanowi gwarancję wiarygodności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie."

Sąd powziął wątpliwości co do kwoty dochodzonej niniejszym pozewem. Sąd co prawda uznał za fakt dostatecznie udowodniony udzielenie pożyczki przez powoda pozwanej, jednak zastrzeżenia Sądu budziła kwota owej pożyczki dochodzona obecnie wraz z innymi kosztami i opłatami wynikającymi z umowy przez (...)

w B.. W związku z bierną postawą strony pozwanej, Sąd uznał za przyznany fakt zaciągnięcia pożyczki oraz brak jej spłaty

w całości, co skutkowało wypowiedzeniem umowy (art. 230 kpc w zw. z art 229 kpc w zw. z art 233 § 1 kpc).

Wskazać należy, że z całą pewnością nie wszystkie kwoty żądane przez powoda, są należne zgodnie z obowiązującym prawem. Umowa pożyczki zawarta między stronami zawiera bowiem klauzule abuzywne, obejście przepisów o odsetkach maksymalnych i karze umownej.

Do umowy pożyczki w tej sprawie zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1528). Warto wskazać w tym miejscu uregulowania art. 41 tejże ustawy. Ustęp 1 tego przepisu stanowi, że weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. Z kolei ustęp 2 przewiduje, że w razie przyjęcia przez kredytodawcę weksla lub czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego weksla lub czeku na inną osobę, kredytodawca jest zobowiązany do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody przez zapłatę weksla lub czeku.

Z kolei zgodnie z art. 10 Prawa wekslowego jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Jak słusznie zauważyła r.pr. Agnieszka Lisak w artykule "Prawo wekslowe: ile zostało weksla w wekslu" (publikacja 27.09.2015, aktualizacja: 27.09.2015, 12:00, <http://www.rp.pl/Rzecz-o-prawie/309279968-Prawo-wekslowe-ile-zostaloweksla-w-wekslu.html#ap-1>): "Ostatnia część zdania nie pozostawia wątpliwości, że przepis dotyczy tylko osób, które „nabyły weksel". Tym samym nie dotyczy wierzyciela, któremu weksel wręczono. Tylko w stosunku do niego podnosić można w sądzie wszelkie zarzuty, np. braku zobowiązania, jego wygaśnięcia, wadliwego spełnienia świadczenia wzajemnego, zawyżenia kwoty żądania itp. Tak też przyjmują sądy (vide OSN II CSK 657/13, V CSK 71/08, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, I ACa 1083/13, wyrok Sądu Apelacyjnego z Łodzi, I ACa 394/13, a także tego samego sądu Ca 1192/12). Słowem, **zobowiązanie z weksla stanie się abstrakcyjne dopiero wtedy, gdy zostanie on puszczony w obieg** i nabydzie go osoba trzecia działająca w dobrej wierze. Wobec niej nie będzie można faktycznie podnosić przed sądem zarzutów dotyczących stosunku prawnego będącego podstawą wystawienia weksla."

Reasumując z uwagi na treść art. 41 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim i art. 10 ustawy Prawo wekslowe weksel zabezpieczający kredyt konsumencki, jak w tej sprawie, **nigdy nie będzie źródłem zobowiązania**

abstrakcyjnego (nie może być indosowany), a zatem powód winien wskazać dowody na istnienie i wysokość zobowiązania wekslowego zgodnie z ogólnymi regułami dowodzenia określonymi w art. 6 kc.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że zgodnie z prawem unijnym, o czym mowa była w zacytowanym wyżej wyroku TSUE, Sąd zawsze musi badać, czy w umowach z konsumentami nie ma niedozwolonych klauzul umownych lub innych postanowień naruszających prawa konsumentów.

Z tego względu Sąd zbadał umowę pożyczki.

Powód jest przedsiębiorcą udzielającym pożyczek, zaś pozwana jest konsumentem.

Sąd przy stosowaniu przepisów krajowych dotyczących ochrony konsumentów, w tym przepisów o odsetkach maksymalnych

i niedozwolonych klauzulach umownych interpretował je zgodnie

z kierunkiem określonym w Dyrektywie Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE.L Nr 95, str. 29). Warto powołać się w tym miejscu na art. 3 tej Dyrektywy:

„1. Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą **nierównowagę** wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.

2. Warunki umowy zawsze zostaną **uznane za niewynegocjowane indywidualnie**, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej.

Fakt, że niektóre aspekty warunku lub jeden szczególny warunek były negocjowane indywidualnie, nie wyłącza stosowania niniejszego artykułu do pozostałej części umowy, jeżeli ogólna ocena umowy wskazuje na to, że została ona sporządzona w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej.

Jeśli sprzedawca lub dostawca twierdzi, że standardowe warunki umowne zostały wynegocjowane indywidualnie, **ciężar dowodu** w tym zakresie spoczywa na nim.”

W ocenie Sądu umowa pożyczki zawarta przez strony nie narusza ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim w zakresie, w jakim ustala koszty pożyczki tj. oprocentowanie i opłatę przygotowawczą, zaś narusza przepisy ustawy w zakresie ukształtowania kosztów prowizji i opłaty za tzw. "Twój pakiet". W rozumieniu ustawy pożyczka również jest kredytem konsumenckim (art. 2). Umową o kredyt konsumencki jest umowa o kredyt w wysokości 255.550 zł albo równowartość tej kwoty walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi (art. 3 ust. 1 ustawy).

Z ustawy tej badanej przy uwzględnieniu wykładni systemowej tj. regulacji kodeksu cywilnego o odsetkach, wynika, że odsetki od należności przeterminowanych mogą być ustalane w dowolnej wysokości (art. 7 ust.1 pkt 1 ustawy), nie większej od odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 2¹ kpc.

Sąd uznał, że prowizja w wysokości 3939 zł oraz opłata za tzw. "Twój pakiet" nie należą się powodowej spółce, albowiem regulacje w tych kwestiach stanowią obojętnie przepisów o odsetkach maksymalnych określonych w art. 359 § 2¹ kpc. Są to również niedozwolone klauzule umowne, o jakich mowa w art. 385¹ kc i nast. Niewątpliwie powyższe regulacje umowne powinny być uznane za **nieuczciwe, gdyż stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta** (art. 3 ust. 1 powołanej wcześniej dyrektywy Rady).

Wysokość prowizji jest niewiele niższa od kwoty udzielonej pożyczki w wysokości 5.000 zł. Powód nie wykazał, w jaki sposób ustalił ten składnik kosztów umowy pożyczki. W orzecznictwie i doktrynie jest obecnie przyjmowane, że

pobieranie przez instytucje parabankowe kwot prowizji w bardzo dużych wysokościach jest obejściem przepisów o odsetkach maksymalnych, a tym samym nie może powodować wobec konsumenta skutku wiążącego. Konsument nie może ponosić bardzo wysokich kosztów prowizji, które de facto stanowią źródło wzbogacenia pożyczkodawcy i nie są proporcjonalne oraz ekwiwalentne do kwoty otrzymanej pożyczki czy nakładu pracy pożyczkodawcy.

Sąd uwzględnił przy tym fakt, że powód oprócz prowizji pobiera opłatę przygotowawczą za udzielenie pożyczki. Wysokość pobranej opłaty w umowie z pozwanym nie wzbudziła wątpliwości Sądu. Kwota 129 zł nie była kwotą wygórowaną, adekwatną do prostych czynności związanych z przygotowaniem i udzieleniem pożyczki na gotowym formularzu.

Sąd uznał, że prowizja i opłata przygotowawcza nie powinny łącznie przekraczać 10% udzielonej pożyczki tj. kwoty 500 zł. Skoro opłata przygotowawcza to 129 zł, to prowizja powinna wynosić 371 zł.

Sąd uznał również, że stronie powodowej nie należy się kwota 900 zł z tytułu ceny „Twojego Pakietu” przewidującego możliwość odroczenia płatności czy obniżenia raty albo otrzymywania powiadomień w drodze smsów (pkt 15 umowy, k. 47 akt). Należy zauważyć, że „Twój Pakiet” w zasadzie został odgórnie narzucony pozwanej, która de facto nie miała możliwości zrezygnowania ze wskazanej opcji. Umowa pożyczki bezsprzecznie została zawarta na przygotowanym formularzu, wzorcu umownym, którego treść została zredagowana przez powoda. ***Dla każdego rozsądnego odbiorcy "Twój pakiet" stanowi klauzulę abuzywną, albowiem przewiduje dla konsumenta teoretyczne udogodnienia, wskazując, że są one bezpłatne, podczas gdy faktycznie za te hipotetyczne możliwości klient ma z góry zapłacić 900 zł. Z całą pewnością mniejsze koszty poniósłby klient, który wniósłby o odroczenie raty niż klient korzystający z "Twojego pakietu". Warto wskazać, że inne usługi objęte tym pakietem jak np. powiadomienia sms są usługą standardową w wielu organizacjach finansowych, bardzo często bezpłatną. Ewidentnie zatem "Twój pakiet" wiążący się z poniesieniem przez konsumenta opłaty 900 zł za szereg tzw. bezpłatnych i zazwyczaj niepotrzebnych mu możliwości jest sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając interesy konsumenta. Warto wskazać, że świadczenia oferowane w ramach Twojego pakietu **nie są ekwiwalentne** do ceny, jaką musi zapłacić konsument. Opłata ta stanowi **18% udzielonej pożyczkobiorcy kwoty pożyczki**. Ewidentnie zatem nie jest to usługa realnie oferowana klientom, lecz sposób na obejście przepisów o odsetkach maksymalnych. Jeśli tak nie jest powód z pewnością jest w stanie przedstawić, w jakim procencie klienci z Twojego pakietu nie korzystają, jak też procentowy udział klientów, którzy kiedykolwiek z usługi Twój pakiet faktycznie skorzystali (np. wnieśli o obniżenie raty). **W żadnej z rozpoznawanych przez Sąd w tym składzie spraw Sąd nie spotkał się z przypadkiem, by strona pozwana zrezygnowała z „Twojego pakietu” ani też z przypadkiem, by strona, którą taki pakiet obowiązywał skorzystała z możliwości, które pakiet przewiduje.** Warto podkreślić, że przeciętnie rozsądny konsument świadomy treści uregulowań o „Twoim pakiecie”, nigdy by się na jego podpisanie nie zgodził.***

Z uwagi na powyższe mając na uwadze treść art. 385¹ § 1 kc Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania zwrotu kosztów „Twojego pakietu” w wysokości 900 zł.

Resumując powyższe Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę w łącznej wysokości 1.333,84 zł. Sąd wyliczył tą kwotę uwzględniając jako należne powodowej spółce następujące kwoty: kwotę pożyczki w wysokości 5000 zł, 129 zł opłaty przygotowawczej, 371 zł prowizji oraz odsetki w wysokości 26,84 zł. Od uzyskanej sumy 5.526,84 zł Sąd odjął kwotę już spłaconą przez pozwaną tj. 4.193 zł, w ten sposób uzyskując kwotę zasądzoną w wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc i przedłożonej umowy, zgodnie z żądaniem powoda, od dnia wymagalności roszczenia.

O kosztach orzeczono zgodnie art. 98 § 1 kpc i art. 99 kpc w zw. z art. 100 kpc mając na względzie zasadę stosunkowego ich rozdzielenia w zależności od wygranej/przegranej. Powód wygrał proces w 20 % i w takim samym stosunku pozwana uległa żądaniom pozwu. A zatem pozwana zobowiązany jest do pokrycia kosztów poniesionych przez stronę powodową w 20 %. Na koszty poniesione przez stronę powodową składała się opłata od pozwu w wysokości 250 zł oraz

wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym – 1800 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd orzekł na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 kpc.